

خبرها حاکی از آن است که بررسی پیشنهاد تعطیلی پنج‌شنبه‌ها به صورت سراسری در کمیسیون‌های تخصصی دولت به پایان رسیده است و این پیشنهاد برای عملیاتی شدن به هیأت دولت ارسال شده است. صرفه‌جویی در مصرف انرژی یکی از دلایل طرح چنین پیشنهادی است.

پنج‌شنبه یا شنبه

خبرها حاکی از آن است که بررسی پیشنهاد تعطیلی پنج‌شنبه‌ها به صورت سراسری در کمیسیون‌های تخصصی دولت به پایان رسیده است و این پیشنهاد برای عملیاتی شدن به هیأت دولت ارسال شده است. صرفه‌جویی در مصرف انرژی یکی از دلایل طرح چنین پیشنهادی است.

کارشناسان معتقدند: «تعطیلات دو روزه آخر هفته و حذف بی‌نظمی‌های موجود در تقویم تعطیلات کشور، امکان برنامه‌ریزی برای سفرهای کوتاه به مناطق اطراف شهرهای بزرگ و رونق گردشگری را نیز فراهم خواهد کرد.» علاوه بر این فراهم شدن زمان کافی برای فراغت، بازده کاری را افزایش خواهد داد.

معاون توسعه مدیریت و منابع انسانی استاندار کهگیلویه و بویراحمد از ارائه پیشنهاد تعطیلی روز پنج‌شنبه به صورت کشوری به هیأت دولت خبر داده و گفته است که هیأت دولت در این باره تصمیم خواهد گرفت. مجید محنایی صرفه‌جویی در مصرف انرژی را به عنوان دلیل طرح این پیشنهاد عنوان کرده است. به گزارش «دنیای اقتصاد» طرح تعطیلی آخر هفته مدت‌ها است که از مطالبات فعالان کسب‌وکار، کارمندان و کارفرمایان است؛ طرحی که به اعتقاد کارشناسان می‌تواند اثرات مهمی در رشد بخش‌های مختلف اقتصاد اعم از گردشگری داشته باشد.

با این وجود هنوز در اولویت‌های مجلس و دولت قرار نگرفته است. در همین خصوص محمدرضا خائف، عضو کمیسیون گردشگری اتاق تهران تاثیر تعطیلات آخر هفته را به صورتی دوسویه بر اقتصاد بررسی کرده و می‌گوید: «تعطیلات آخر هفته از یکسو با کاهش زمان‌های کار فرصتی برای تمدد روان کارکنان و شاغلان فراهم می‌آورد و از این طریق بهره‌وری را افزایش خواهد داد و همچنین مصرف انرژی و استهلاک در محیط‌های کار را کاهش می‌دهد؛ از سوی دیگر بخش‌های دیگر اقتصادی وابسته به فعالیت‌های مربوط به اوقات فراغت نظیر گردشگری را فعال می‌کند و به نوعی دیگر باعث افزایش رشد اقتصادی خواهد شد.»

اسرافیل شفیع‌زاده، استاد دانشگاه تبریک اسپانیا نیز پیش‌تر به «دنیای اقتصاد» گفته بود: «تعطیلات دو روزه آخر هفته و حذف بی‌نظمی‌های موجود در تقویم تعطیلات کشور، امکان برنامه‌ریزی برای سفرهای کوتاه به مناطق اطراف شهرهای بزرگ را فراهم کرده و این اتفاق با ایجاد پیوندهای هرچه بیشتر جوامع شهری و روستایی سبب رشد مناطق کمتر توسعه‌یافته چه از بعد فرهنگی و چه از منظر اقتصادی می‌شود.» این کارشناس یکی دیگر از نتایج تعطیلات دو روزه آخر هفته را اینچنین عنوان کرده بود: «فراهم شدن زمان کافی برای فراغت، باعث تجدید قوای نیروی کار شده و از این حیث بازده کاری را افزایش و رتبه کشور را در شاخص‌های کسب‌وکار بهتر خواهد کرد. علاوه بر این چنین فرصتی، با دادن زمان کافی برای تفکر و پرداختن به دیگر فعالیت‌ها، باعث ارتقای سواد، سطح بینش و آگاهی جامعه می‌شود.»

پنج‌شنبه یا شنبه؟

در عین حال، این طرح به اشکال مختلف ارائه می‌شود؛ برخی به تعطیلی پنج‌شنبه‌ها در کنار جمعه‌ها و برخی دیگر به تعطیل کردن شنبه‌ها و جمعه‌ها اشاره می‌کنند. اما کدام پیشنهاد صحیح‌تر است؟

به باور غالب کارشناسان، تعطیلی پنج‌شنبه‌ها سبب خواهد شد ارتباط کاری بخش‌های اقتصادی کشور به مدت چهار روز با دنیا قطع شود و این وضعیت هزینه‌های زیادی را به اقتصاد کشور تحمیل خواهد کرد. در واقع با احتساب دو روز تعطیلی پنج‌شنبه و جمعه در ایران و دو روز شنبه و یکشنبه در اغلب کشورهای دنیا، به چهار روز تعطیل خواهیم خورد که عملاً امکان برقراری مراودات کاری و اقتصادی با کشورهای دیگر را غیرممکن خواهد کرد. بدیهی است در شرایط کنونی که هدف‌گذاری‌های کلان توسعه کشور بر مبنای گسترش روابط با جهان خارج است، چنین طرحی بسیار نامعقول و غیر منطقی است.

بنابراین گرچه تعطیلی دو روز در هفته ما را یک گام به جهانی شدن نزدیک می‌کند، اما در صورتی که این اتفاق با دلایلی که برای همگان روشن باشد واقع نشود و زیرساخت‌های فرهنگی و اجتماعی آن فراهم نباشد، تغییری ظاهری است که اجرای آن هزینه‌های زیادی را به دنبال خواهد داشت. فعالان کسب‌وکار معتقدند تعطیلی دو روز آخر هفته زمانی معنا می‌یابد و به عنوان یک ضرورت مطرح می‌شود که شاخص‌های اقتصادی ما را ارتقا دهد و باعث رشد و توسعه پایدار شود؛ اتفاقی که به باور آنها در صورت تعطیلی پنج‌شنبه در کنار جمعه، نه تنها محقق نخواهد شد که به دلیل کاهش روزهای مفید کاری در هفته مانعی برای روند رو به جلوی تحول اقتصادی کشور به شمار می‌رود.

از سوی دیگر همان‌طور که اشاره شد موافقان طرح ساماندهی تعطیلات معطوف به تعطیلی دو روز آخر هفته، دلایلی را برای تاکید بر لزوم پیگیری و اجرای این طرح بر می‌شمرند که کاهش ترافیک و آلودگی هوا، توزیع سفرهای داخلی و نیز کاهش مصرف انرژی از آن دسته‌اند. در واقع افزایش اوقات فراغت بازده کاری کارکنان را افزایش داده و نه تنها هزینه‌های ظاهری یک روز تعطیلی بیشتر را جبران می‌کند بلکه در مجموع با کاهش استهلاک ایجاد شده در محیط‌های کاری و کاهش مصرف انرژی، ارزش افزوده بیشتری را نصیب اقتصاد کشور می‌کند.

این درحالی است که در صورت تعطیل شدن پنج‌شنبه به جای شنبه، علاوه بر اینکه در عمل چندان اثر مثبتی را برای رشد و توسعه اقتصادی کشور شاهد نخواهیم بود که با ایجاد وقفه یک روزه دیگر در ارتباط با تعاملات جهانی، هزینه‌های هنگفتی را نیز متحمل خواهیم شد. در این زمینه نیز خائف، عضو کمیسیون گردشگری اتاق تهران به تجربه کشورهای عربی اشاره کرده و می‌افزاید: «این کشورها ضمن در نظر گرفتن مسائل فرهنگی و دینی، برای حفظ حداکثری ارتباط با دیگر کشورها که دو روز شنبه و یکشنبه تعطیلی آخر هفته آنها است، جمعه و شنبه را به عنوان تعطیلات آخر هفته خود برگزیده‌اند و به نظر می‌رسد این الگو به دلیل اشتراکات فرهنگی و دینی برای ایران نیز قابل اجرا است.»

راهکارهای عملی

اما چه راه‌هایی برای عملی شدن طرح ساماندهی نظام تعطیلات کشور که سال‌ها است پرونده آن باز مانده وجود دارد؟

در این باره نیز کارشناسان نظرات گوناگونی داشته و پیشنهادهای مختلفی را ارائه کرده‌اند که از آن جمله باید به راه‌حل سینا کلهر، پژوهشگر مرکز پژوهش‌های مجلس اشاره کرد. کلهر می‌گوید: «برای کنترل تعطیلات متغیر تقویم که یکی از دلایل مهم مورد توجه قرار گرفتن بحث تعطیلات در میان کارشناسان و مسئولان کشور بوده، لازم است یک سیستم برنامه ریزی متغیر نیز وجود داشته باشد تا از این طریق آشفتگی‌ها به حداقل برسد.» وی می‌افزاید: «در 2 ماه پایانی هر سال، دولت می‌تواند تقویم تعطیلات کشور را برای سال بعد اعلام کند و به این ترتیب امکان برنامه‌ریزی برای خانواده‌ها، سازمان‌ها و ادارات دولتی و خصوصی نیز محفوظ خواهد ماند.» کلهر با تاکید بر اقدامات و برنامه‌های گام به گام و پرهیز از ارائه راه‌حل‌های مقطعی تاکید می‌کند: «در این روش انعطاف زیادی وجود دارد و می‌توان در هر سال با توجه به شکل قرار گرفتن تعطیلات، تصمیمات مقتضی را اتخاذ کرد. برای مثال اگر در یک سال عید غدیر و قربان مصادف شد با شهریور، در آن سال می‌شود فاصله میان این دو عید را تعطیل اعلام و در عوض چند تعطیلی دیگر را حذف کرد. همچنین این در خصوص تعطیلاتی که با مناسک خاصی همراه نباشند صدق می‌کند.» او ادامه می‌دهد: «در این صورت نه تنها به حساسیتی دامن زده نمی‌شود بلکه با تاکید بیشتر بر برخی مناسبت‌ها، امکان گفتمان در این خصوص نیز به بهترین صورت فراهم شده و به این ترتیب از مقاومت‌ها کاسته می‌شود.»

دکتر ناصر رضایی عضو پژوهشکده گردشگری سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری نیز معتقد است که برای گذشتن از سد این حساسیت‌ها، آن هم با کمترین هزینه، لازم است میان دستگاه‌ها و نهادهای مسوول و درگیر با این طرح، نوعی همدلی ایجاد شود و در غیر این صورت، راه‌حلی که وجود خواهد داشت حرکتی آهسته و پیوسته و مبتنی بر مطالعه و شکل‌گیری گفتمان در باب این موضوع است. حسین ساسانی عضو اتاق بازرگانی تهران و رئیس کمیته توسعه پایدار فرهنگستان علوم یکی دیگر از افرادی است که در این باب به ارائه راه‌حل پرداخته است. وی در این باره اظهار می‌کند: «برای باز شدن گره طرح ساماندهی تعطیلات، تمرکز بر تعدیل تعطیلات تقویم رسمی کشور و پس از آن تعطیلی دو روز آخر هفته، اشتباهی محض است؛ عاملی که در تمام این سال‌ها مانع به نتیجه رسیدن این طرح شده است.»

ساسانی اضافه می‌کند: «لزوم کاهش تعداد روزهای تعطیل به نفع افزایش یک روز تعطیل به آخر هفته، غیرقابل انکار اما در حال حاضر نشدنی است؛ چرا که با مقاومت‌های زیادی مواجه شده و عملاً مساله ساماندهی تعطیلات با محوریت تعطیلی دو روز آخر هفته را به محاق خواهد برد.» وی پیشنهاد می‌دهد که بهتر است این پروژه در چند فاز انجام شود؛ فاز اول تصویب تعطیلی روز شنبه است و فاز بعدی تعدیل روزهای تعطیل رسمی تنها در این صورت است که از حساسیت‌ها کاسته شده و این طرح

عملی می‌شود.

همه اینها درحالی است که معاون گردشگری سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری نیز چندی پیش اعلام کرد استانداری‌های کشور نیز بر سر تعطیلی دو روز آخر هفته اجماع نظر دارند. وی اما تصمیم‌گیری نهایی درمورد ساماندهی تعطیلات را مستلزم يك نگاه کلان دانست و گفت: «برای این موضوع، نهادهایی نظیر سازمان میراث فرهنگی، وزارت کشور، وزارت آموزش و پرورش و دیگر مجموعه‌های ذی‌صلاح، نشست‌هایی انجام داده و اسنادی تدوین کرده‌اند و حتی جمع‌بندی‌هایی صورت گرفته است اما این مهم باید با طی يك همکاری و مشارکت بین دستگاهی حاصل شود.» با وجود همه این اظهارنظرها و درحالی‌که هر از چندگاهی پرونده مفتوح طرح ساماندهی تعطیلات از سوی مسوولان مختلف ورق می‌خورد، اما دقیقا مشخص نیست که متولی اصلی این طرح چه نهادی است و چرا درحالی‌که همگان با آن موافقت به مرحله اجرایی نمی‌رسد!

منبع/ روزنامه دنیای اقتصاد